

Finestra del Cau

Fitxa d'activitats

escoltes
catalans

Finestra del Cau

Assetjament entre iguals al cau

Nom de l'activitat

Diversos títols

Durada

Variable

Etape educativa

Consell

Nombre de participants

Variable

DINÀMICA 1:

Característiques de l'assetjament entre iguals.

Objectius

Objectiu general:

1. Proporcionar una comprensió clara sobre l'assetjament entre iguals i la seva prevenció.

Objectius específics:

1.2. Reconèixer el potencial preventiu de les pràctiques educatives de l'escoltisme.

1.3. Adquirir recursos que fomentin la sensibilització sobre l'assetjament entre iguals

Material necessari

- Etiquetes adhesives (1 x persona)
- Post-its (~3 x persona)
- Bolis/retoladors (almenys 10 x grup)
- Blu tack (no massa, 1 tira x grup)

Descripció de l'activitat

La idea és desgranar la definició de bullying tan llarga i amb tants elements. Que no s'espantin! Tractarem les característiques principals de l'assetjament entre iguals per grupets, i llavors les posarem en comú. Cada grupet té 15 min per fer la seva activitat.

Es faran 5 grups (cada cap diu un número, color, fruita, vegueria... imaginació!)

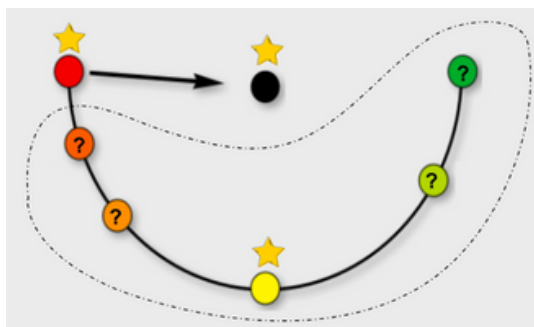
Un cop fets, els donem el material assignat a cada grup. El mateix material porta l'explicació del que han de fer.

Grup 1 - Tipus de violència

- Tindran 1 foli amb una taula amb les diferents formes de violència (física, verbal, digital i d'exclusió social). D1 G1
- Hauran de fer una pluja d'idees amb exemples pràctics i reals que es puguin trobar. [bolis/retoladors]
- Per últim, hauran de reflexionar al voltant del parèntesi "sempre psicològic" de la definició d'assetjament. Què creuen que significa? A què creuen que es deu?

Grup 2 - Rols

- Tindran el semicercle dels rols amb els punts col·locats però sense noms. Han de relacionar la posició en el semicercle amb el rol correcte, enganxant els paperets amb blu tack. Poden acompanyar-se de les definicions que tenen al glossari de la llibreta de caps.

- SOLUCIÓ:
 - Negre = Víctima
 - Vermell = Agressor/s
 - Taronja fosc = Seguidors
 - Taronja clar = Partidaris
 - Groc = Espectadors
 - Verd clar = Possibles defensors
 - Verd fosc = Defensors

- Un cop ja hagin relacionat els rols al diagrama, hauran de reflexionar al voltant de les següents preguntes:
 - a. Dels diferents rols que heu col·locat al diagrama, quins diríeu que actuen en pro de la violència i quins en pro de la convivència?
 - b. Quan parlem dels rols en casos d'assetjament entre iguals, no ens referim a l'agressor/a o la víctima, etc. Si no que diem persona en rol d'agressor o en rol de víctima. Com creieu que això afavoreix a la no revictimització i recriminalització? Quines altres mesures podem prendre per no revictimitzar/recriminalitzar algú?
 - c. Què creieu que representa el núvol de punts que encercla certs rols? Què tenen en comú?

SOLUCIÓ: Són el grup, condició indispensable per ser considerat assetjament entre iguals. Si no hi ha grup no és assetjament entre iguals, és una altra mena de violència.

Grup 3 - Intencionalitat de dany i manca de consciència del seu impacte

Hauran de completar l'explicació d'aquest element del bullying amb les paraules que se'ls donarà:
Les persones que ocupen el rol d'agressors sovint tenen una _____, tenen una planificació en la seva conducta. Tanmateix, no sempre tenen una _____ que causa la violència que exerceixen.

Per això convé acompanyar la paraula "_____" amb "_____" perquè per molt que hi hagi intenció d'insultar, per exemple, sovint el que passa és que hi ha una desconexió amb la gravetat que causa en l'altre/a rebre aquest insult.

SOLUCIÓ:

- 1.intenció de dolor
- 2.conscienciació del dany
- 3.intencionalitat
- 4.consciència

Preguntes per fer un debat:

- És possible que en un mateix cas d'assetjament hi hagi intencionalitat de dany i manca de consciència?
- És necessari que la persona en rol d'agressora vulgui expressament fer mal perquè sigui considerat assetjament?
- Venen dues infants/joves enfadades. Una li ha fet un comentari a l'altra i diu que només era una broma, mentre que l'altra diu que li ha fet mal. És possible que d'una mateixa acció (violenta) hi hagi diferents perspectives/vivències/comprendiments? A què creieu que es deu?

Se'ls donarà una sèrie de situacions de violència. El grup tindrà dues columnes, una per la percepció de qui comet la violència i una per la percepció de qui la rep. Amb les situacions hauran de preguntar-se quines poden ser les diferències des d'una banda o altre. [bolis/retoladors]

- Situacions:
 - Posar-li un sobrenom a algú
 - Riure's de l'accent d'algú
 - Deixar algú del grup sense poder jugar
 - Fer un meme-sticker d'algú i passar-lo/penjar-lo
 - Ignorar algú quan parla per un grup de WhatsApp/similars
 - Fer comentaris despectius sobre l'aparença d'algú (roba, pentinat, color de pell, etc.)
 - Fer-li la traveta a algú reiteradament
 - Amagar-li la motxilla o els efectes personals a algú

Grup 4 - Origen relacional a l'entorn socioeducatiu

- Que facin una llista d'espais socioeducatius (Ex: escola, cau, centre obert, casal, extraescolar...) [2 folis] [bolis/retoladors]
- I una altra d'espais no socioeducatius (Ex: parc, pati de veïns, família, transport públic...)
- Debat
 - A les següents situacions, quina diferència hi ha en l'origen de la relació entre les persones implicades?
 - Dues joves es coneixen al cau. Coincideixen cada setmana i comparteixen temps juntes, de sobte una d'elles comença a fer comentaris despectius i a deixar de banda a l'altra.
 - Una pionera coneix a una persona en una festa i aquesta després li comença a enviar missatges ofensius a través de les XXSS.
 - Un llop pega al seu germà, en una activitat del cau, perquè els toca anar junts jugant a la bandera i no volen estar al mateix equip.
 - Un cop hagin fet la diferenciació en l'origen han de classificar les situacions segons si la relació entre les persones implicades s'ha originat en un espai socioeducatiu o no.
 - De les 3 situacions, només la primera seria assetjament entre iguals.
 - Com creieu que l'origen de la relació influeix en aquesta classificació?
 - És possible que en espais socioeducatius com el cau hi hagi conductes d'assetjament i que aquest no sigui considerat assetjament entre iguals-bullying?

Grup 5 - Reiteració en el temps + Abús de poder

- Tindran 2 situacions fictícies. Hauran de desenvolupar una història hipotètica que faci que a base de repetició aquestes situacions esdevinguin casos d'assetjament entre iguals. Poden fer-ho esquemàticament en un màxim de 5 passos per cada situació. [2 folis] [bolis/retoladors]
 - Situació 1: Un dels líders de la unitat diu que un altre infant no pot anar al mateix grup que ell per jugar a la bandera.
 - Situació 2: Una jove li roba un objecte de la motxilla a una altra el primer dia de ruta.

Preguntes per reflexionar sobre l'abús i la repetició en l'assetjament entre iguals:

- En l'origen del conflicte les dues persones estaven en situació d'igualtat?
- Té el mateix impacte per les persones implicades que aquest fet es doni de forma reiterada en lloc d'una vegada puntual?
- Alguna de les situacions podria haver estat un conflicte puntual?

DINÀMICA 2:

Recapitem: Què és assetjament entre iguals i que no?

Objectius

Objectiu general:

1. Proporcionar una comprensió clara sobre l'assetjament entre iguals i la seva prevenció.

Objectius específics:

- 1.2. Reconèixer el potencial preventiu de les pràctiques educatives de l'escoltisme
- 1.3. Adquirir recursos que fomentin la sensibilització sobre l'assetjament entre iguals

Material necessari

- 2 folis
- Bolis/retoladors

Descripció de l'activitat

Es fan 5 grups on cada grup tindrà una taula com aquesta:

Assetjament entre iguals	Conflicte puntual / Altres tipus d'assetjament	Per què?

Tindran una llista de situacions i les hauran de classificar a les 2 primeres columnes de la taula. A la columna de "Per què?" hauran de posar l'element/justificació que permet distingir una cosa de l'altra. La solució de la taula és la següent. Convé que com a dinamitzadores, anem passant pels diferents grups a assegurar-nos que ho fan correctament i a resoldre dubtes, fer aclariments, etc.

Assetjament entre iguals	Conflicte puntual / Altres tipus d'assetjament
1. Un grup de joves van dient a la resta de membres de l'agrupament (sense ser cert) que una companya de la unitat menteix i s'inventa coses de la seva vida. Asseguren que no es pot confiar en ella. 4. Un infant arriba sempre trist al cau perquè mai l'escullen pels jocs en equip. 5. Al grup de WhatsApp de pioners sempre envien memes i stickers ridiculitzant a un company. 7. Un claner rep insults constants pel seu aspecte físic. 9.-Hi ha un raier que cada cop que dona la seva opinió, algú fa comentaris per darrere, l'imita i els companys riuen.	2. Dos infants discuteixen perquè volen jugar amb la mateixa corda. 3. Dues raieres s'insulten durant un debat perquè no tenen la mateixa opinió. 6. Un infant s'enfada perquè perd i li dona una puntada a un de l'equip que ha guanyat. En parlen amb les caps per resoldre-ho. 8. Una follet li diu a la seva companya que avui prefereix no jugar al fet i amagar amb ella com fan sempre perquè vol anar a fer passafulards amb els llops. 10. Un llop està tota l'estona burlant-se i pessigant el seu germà petit. 11. En el grup hi ha un clima de violència reiterada. Es relacionen des de la violència, tots i totes indistintament.

DINÀMICA 3

Objectius

Objectiu general:

1. Proporcionar una comprensió clara sobre l'assetjament entre iguals i la seva prevenció.

Objectius específics:

- 1.2. Reconèixer el potencial preventiu de les pràctiques educatives de l'escoltisme
- 1.3. Adquirir recursos que fomentin la sensibilització sobre l'assetjament entre iguals

Descripció de l'activitat

Sortim doncs del bloc de contextualització i comencem el Bloc de Prevenció treballant la seva primera fase: la Prevenció.

Els expliquem què és la Prevenció:

“El desenvolupament que necessita fer una persona per afavorir el benestar i la convivència saludable. Inclou treballar les habilitats socioemocionals, valors, educació emocional, igualtat de gènere, interculturalitat, diversitat, etc. Aquests aspectes actuen com a factors protectors per fomentar relacions sanes i una identitat equilibrada.”

Un cop fet això, farem 5 grups nous una altra vegada i els donarem el material pertinent. Cada grup farà una pluja d'idees sobre dinàmiques intrínseques de foment del benestar individual i col·lectiu-grupal que fem amb les nostres unitats. La finalitat de la dinàmica és reconèixer les pràctiques que ja integrem i compartir eines entre AEs.

Faran la pluja d'idees a partir d'aquests ítems que tindran al material proporcionat.

- Fomentar una convivència basada en el respecte.
- Desenvolupar habilitats socioemocionals.
- Integrar la perspectiva de gènere i intercultural.
- Crear espais per poder-se expressar i fomentar l'escolta activa.
- Analitzar el grup i les seves conductes de forma continuada.

DINÀMICA 4:

Observar per detectar. Quins són els indicadors de l'assetjament entre iguals.

Objectius

Capacitar les persones participants per detectar situacions d'assetjament entre iguals

- Identificar signes i indicadors d'assetjament.
- Distingir entre conflicte i assetjament.
- Adquirir eines per analitzar grups i la possible detecció de casos.

Material necessari

- Gomets de 3 colors diferents (verd, groc, taronja)
- 6 sobres/pots per simular del 0 - 5 l'escala de violència
- Papers amb les fases de l'escala de conflicte
- Papers amb situacions
- Paper kraft o dinA3 amb la taula amb els indicadors

	Indicadors físics	Indicadors socioemocionals	Indicadors conductuals	Indicadors relacionals	Indicadors acadèmics
Indicadors grup	- Llenguatge corporal incoherent	- Control emocional	- Canvis d'actitud i comportament - Retenir informació	- Desajust en la participació - Manca en la gestió emocional	- Modificació del temps d'aprofitament de les classes
Indicadors rol víctima	- Senyals visibles de les agressions físiques - Manca d'higiene visible	- Signes psicossomàtics - Senyals psicològics d'ansietat	- Conductes autolesives - Actitud d'esgotament - Manca d'assertivitat i comportaments d'evitació	- Senyals de solitud - Relacions hostils o distants - Dificultat per treballar en xarxa	- Canvis significatius en la conducta escolar
Indicadors rol agressor/a	X	- Baixa tolerància, empatia i autoestima - Caràcter obsessiu	- Conducta desafiant - Conducta actitud defensiva	- Abús de poder - Presència i participació en dinàmiques - Defensa de rols de poder	- Incapacitat de fer les tasques de forma autònoma.

Descripció de l'activitat

Taula d'indicadors (20')

Es dona uns minuts a les caps per marcar els diferents indicadors amb els gomets i després es fa una posada en comú del resultat (quins tenen més i menys de cada color, perquè pot ser, etc.).

Agafar gomets de 3 colors:

- Gomet de color verd: s'associarà als indicadors que les caps considerin més visibles.
- Gomet de color taronja: Els indicadors que es considerin poc visibles, però que no els hagin cridat l'atenció.
- Gomet de color groc: A aquells indicadors que més els hagin sorprès.

Dinàmica dels paquets (10')

La dinàmica dels paquets consisteix a demanar que s'uneixin en grups. Per exemple, uniu-vos en grups de 3. Després uniu-vos en grups de 5 i a partir d'aquí dividiu els grups perquè quedin imparells, que no siguin múltiples i aquí observar si hi ha persones que de forma repetida es queden sense grup, si hi ha algú que digui no, tu no. Si hi ha molta coacció en el grup, si només es mira una persona = es veu quan un grup està coaccionat, està com amenaçat perquè moltes persones es miren a una persona de referència i en funció del que fa aquella persona els altres els imiten. No hi ha com una llibertat de ser autèntic perquè hi ha un bon ambient.

En acabar, es pregunta per què creuen que és útil aquesta dinàmica per analitzar el grup amb perspectiva d'assetjament entre iguals.

Detectem la violència. Escala i tipus de conflicte (1 h)

Ordenar l'escala de violència (15')

Els hi donem a les caps en petits grups (5-6) els títols de les diferents etapes de l'escala de violència (relacions saludables; situacions de risc; conflicte sense violència; violències sense confirmar; violències confirmades; i maltractaments) i els tipus de conflicte (lleu, greu i molt greu) i els han d'ordenar segons la gravetat del conflicte. En acabar es corregeix en gran grup.

Conflicte lleu			Conflicte greu		Conflicte molt greu
Relacions saludables	Situacions de risc	Conflicte sense violència	Violències sense confirmar	Violències confirmades	Maltractaments

Anàlisi de situacions (45')

Es fan de nou 5 grups (poden ser els mateixos o nous) i se'ls reparteixen diferents situacions / casos. Els grups han d'identificar el nivell d'alerta de la situació i col·locar-la al sobre corresponent respecte de l'escala de violència anterior.

Situacions (amb les respostes):

- Un jove del grup fa una broma sobre l'aspecte físic d'un company/a, dient-li que no encaixa amb la resta. → SITUACIÓ DE RISC (Un comentari sobre l'aspecte físic pot generar inseguretat i contribuir a un ambient poc respectuós. Si es repeteix o es fa amb mala intenció, podria evolucionar cap a violència psicològica.)
- Cada vegada que es juga en grup, una infant és ignorada perquè ningú li passa la pilota. → VIOLÈNCIA CONFIRMADA (Pot ser una situació de conflicte si és puntual i no intencional. Si es repeteix o es fa de manera sistemàtica, podria ser violència psicològica.)

- Un nen/a fa servir el seu mòbil per fer fotos de companys/es sense permís i compartir-les. → VIOLÈNCIA CONFIRMADA/ MALTRACTAMENT (Si les fotos es comparteixen amb burles, comentaris ofensius o sense consentiment explícit, és violència confirmada perquè implica una vulneració de la privacitat i pot derivar en ciberassetjament. Si es comparteixen amb intenció de ridiculitzar o humiliar algú, especialment en grups grans o xarxes socials, pot arribar a ser maltractament, ja que afecta directament la dignitat i l'autoestima de la persona exposada.)
- Un membre del grup nota que un altre està trist i li pregunta si vol parlar-ne. Li ofereix ajuda i proposa que facin una activitat junts per animar-lo. → RELACIONS SALUDABLES (Aquesta situació ajuda a visualitzar un exemple clar de relació positiva i respectuosa dins el grup)
- Es creen motius constants per evitar que algú se senti inclòs a l'hora de repartir tendes o equips. → VIOLÈNCIA CONFIRMADA (Aquesta situació pot ser una forma subtil de violència, on una persona és exclosa intencionadament, afectant el seu benestar emocional. Si la situació es repeteix, pot ser considerada violència psicològica.)
- Un nen/a fa comentaris sobre les habilitats del grup general, com ara "segurament es podria fer millor" o "us falta pràctica", encara que no ho digui amb mala intenció. → VIOLÈNCIA SENSE CONFIRMAR (Aquesta situació podria ser una forma subtil de violència psicològica, ja que, tot i no tenir una intenció explícita de fer mal, els comentaris constants poden afectar l'autoestima d'una persona del grup, sobretot si es repeteixen. La violència no és evident en anar cap al grup, però l'impacte pot ser real.)
- Un grup d'infants li roba el berenar a un altre en tots els caus i l'amenacen de pegar-li si diu alguna cosa. → MALTRACTAMENT (El robatori continuat i les amenaces de violència són un clar exemple de maltractament. Això implica una agressió física i psicològica.)
- Dues raieres són super amigues i van tota l'estona juntes. → RELACIONS SALUDABLES (Aquesta situació reflecteix una relació sana i positiva, on dues persones es respecten i es busquen per compartir temps junts, sense excloure a ningú ni crear conflicte.)
- Un grup d'infants comença a fer comentaris sobre el comportament d'un company/a sense voler fer-li mal, però li diuen coses com "sempre fas les coses malament" o "ets un pesat". Quan la persona afectada es queixa, el grup es justifica dient que "només era una broma" i que no volien ofendre'l/la. → VIOLÈNCIA CONFIRMADA (La situació implica una acció repetida de desvaloració, però no hi ha una intenció clarament maliciosa de fer mal. Els comentaris poden afectar emocionalment a la persona afectada, però es presenten com a bromes o comentaris inofensius.)
- Un llop amb dificultats per parlar és constantment interromput quan intenta expressar-se durant les activitats de grup. Els altres companys es mostren impacients i, tot i que no ho fan amb mala intenció. → VIOLÈNCIA SENSE CONFIRMAR (Els altres nens no tenen la intenció de fer mal, però la seva falta d'empatia i el comportament reiteratiu poden afectar emocionalment el nen amb NEE. Aquesta situació pot crear un ambient de frustració i ansietat, amb un impacte directe sobre l'autoestima de la persona afectada)
- Un infant amb discapacitat física és exclòs en un joc perquè els altres pensen que no podrà participar igual que ells. Tot i que l'infant intenta unir-se, els altres no li donen l'oportunitat i el deixen de banda sense oferir-li adaptacions. → VIOLÈNCIA CONFIRMADA (Aquesta exclusió activa pot ser una forma de violència emocional, ja que no s'està respectant el dret de l'infant a participar en igualtat de condicions. L'exclusió reiterada d'un infant amb NEE per la seva discapacitat és una vulneració dels drets i pot tenir un impacte negatiu en la seva autoestima i benestar emocional.)

DINÀMICA 5:

Cerca de conceptes

Objectius

Objectiu general:

- Generar un marc d'actuació comú que garanteixi una resposta adequada davant els casos d'assetjament entre iguals.

Objectius específics:

- Dotar d'estratègies d'intervenció i comunicatives per actuar en les diferents fases de l'assetjament entre iguals i amb els agents implicats.
- Oferir pautes d'actuació aterrades a les diferents branques.

Descripció de l'activitat

- Per la sala estaran amagades les definicions de cada fase i tots els aspectes concrets que pertanyen a cada fase. És a dir, hi haurà 3 definicions i els papers de cada element "Visibilitzar el dret a la veritat", "Acomiadar els rols disruptius", "Construir noves formes de relació"... (tindreu els conceptes retallats en un sobre)
- Hi ha un full amb el títol de cada fase:
 - Fase 1: Aturar la violència + Protegir els implicats/des
 - Fase 2: Activar el benestar + Implicar a tothom en la resolució
 - Fase 3: Reparar el dolor + Restaurar el benestar
- Tindran [3 min, que sigui àgil] per trobar els papers. No els amagueu molt!
- Un cop hagin trobat tots els papers:
 1. Classificar primer cada definició a la fase que correspon.
 2. Classificar els conceptes dins de cada fase: Fase 1, Fase 2 i Fase 3.
- Quan s'han classificat, es diu quina és la realitat. Explicar que entrarem en detall durant el matí, per tant, no generar molt debat.

SOLUCIÓ

FASES DE L'ACTUACIÓ

ATURAR + PROTEGIR

- És el moment en què apliquem tots aquells recursos que permeten establir processos destinats a aturar la situació conflictiva. També aquells recursos que treballem per a la protecció de les persones en situació de vulnerabilitat (no criminalització i no revictimització) i les persones que envolten el cas (no perjudici).

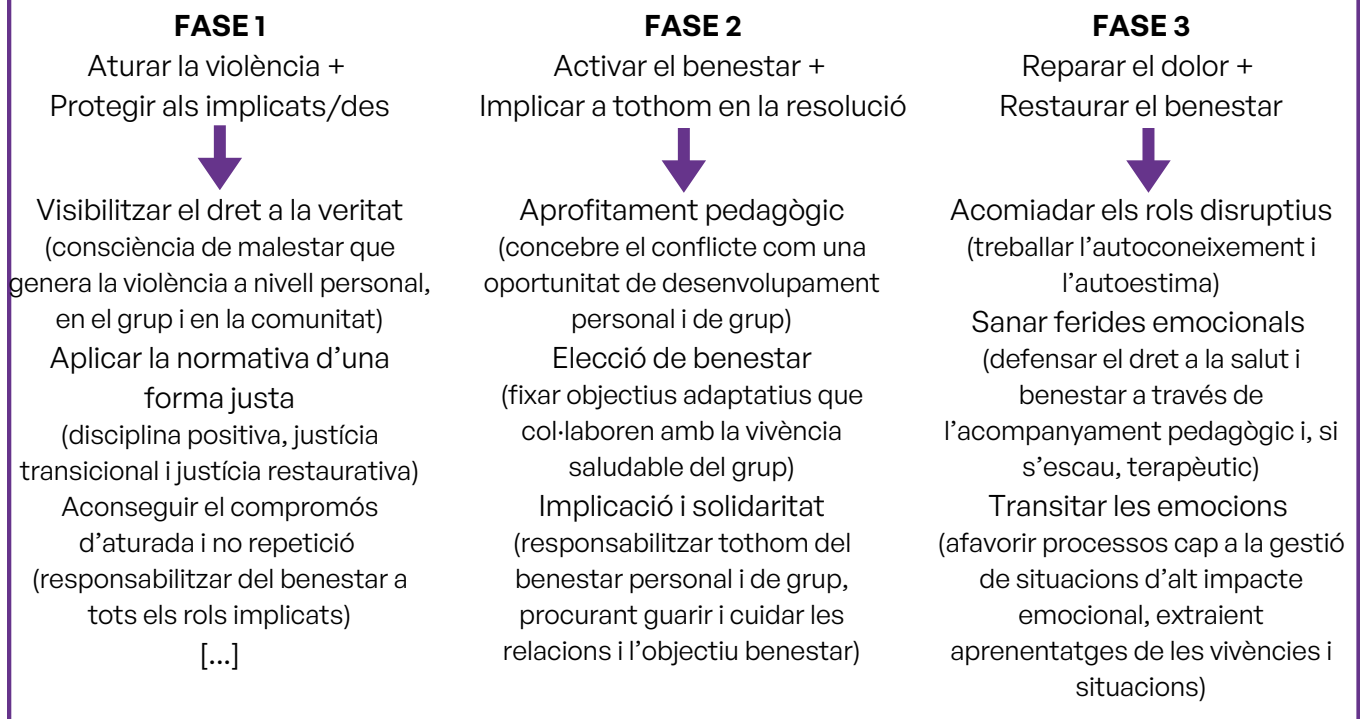
ACTIVAR + IMPLICAR

- És el moment en què apliquem tots aquells recursos que permeten activar, des de tots els nivells d'acció (institució, grup, individu), l'objectiu benestar i implicar a tots els agents relacionats amb el cas en les estratègies de resolució que permetin caminar cap a sanar el sistema (connectar al grup de persones afectades amb el seu benestar interior en convivència).

REPARAR + RESTAURAR

- És el moment en què apliquem tots aquells recursos que afavoreixen, des de tots els nivells d'acció, espais de reflexió amb tots els agents implicats en el cas, permetent l'observació del dolor (des del benestar sentit) que s'havia generat, restablint la força, voluntat i motivació per a la felicitat.

És important prendre consciència del malestar (fase 1), per poder escollir caminar cap al benestar (fase 2) i així poder reparar i restaurar (fase 3).

Un cop queden clares les diferents fases i el que implica cadascuna, passem a identificar quins són els agents amb què cal fer una intervenció.

- Primer se separen per parelles.
- Tindran 2 minuts per pensar quins són els agents implicats en el procés d'assetjament entre iguals i que cal tenir en compte al llarg d'aquest en l'actuació.
- Un cop passats els 2 minuts, ens posarem en fila amb la nostra parella.
- Hi haurà una cartolina / Paper kraft.
- Comença una parella i ha d'escriure un dels agents implicats que ha considerat.
- Un cop la parella acabi d'escriure, es posarà al final de la fila
- La següent parella farà el mateix, haurà d'escriure un altre dels agents implicats.
- Es tracta que si n'han pensat algun més en parella, que el pugui afegir. O detallar algun dels anteriors. Exemple. Si han escrit famílies, la meua parella i jo detallarem famílies de la persona en rol de víctima.

Exemple. Si hi ha escrit:

- Víctima
- Agressor
- Grup

I amb la meua parella també hem considerat les famílies, l'afegeixo:

- Víctima
- Agressor
- Grup
- Família

Pot ser que a més, l'altra afegeixi en rol de:

- Persona en rol de víctima
- Persona en rol d'agressor/a
- Grup
- Família

I que la següent parella entri en detall i especifiqui un tipus de famílies:

- Persona en rol de víctima
- Persona en rol d'agressor/a
- Grup
- Família de la persona en rol de víctima
- Família de la persona en rol d'agressor/a

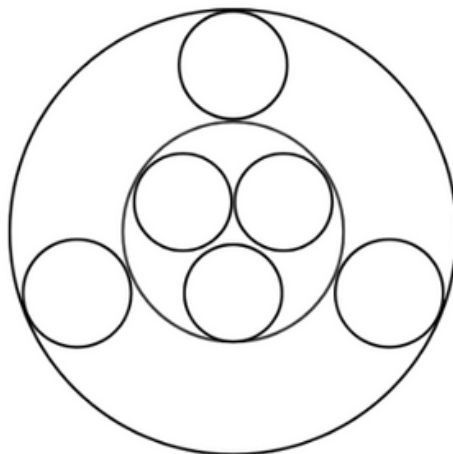
I així anar continuant. L'objectiu és que s'arribi al final de la roda amb els agents implicats tan detallats com sigui possible. L'objectiu final és que els agents implicats que surtin de la dinàmica siguin els següents:

- Persona en rol d'agressor
- Persona en rol de víctima
- Persona en rol d'espectadora (grup)
- Família de la persona en rol d'agressor
- Família de la persona en rol de víctima
- Família de les persones en rol d'espectador (grup)
- Comunitat

En cas que no hagin sortit tots, com a dinamitzadores heu d'explicar quin falta i per què.

Un cop tinguem clars els agents implicats

- Es divideix el grup en 5 subgrups.
- A cada grup se li dona la següent figura per a classificar-los:

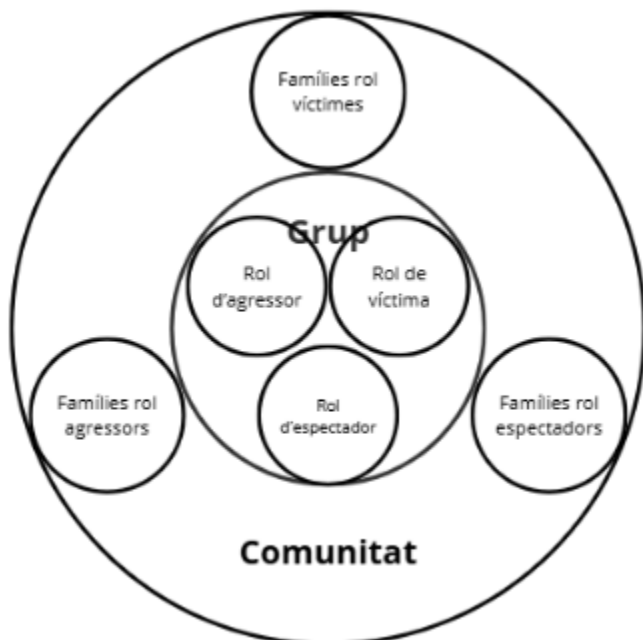

Preguntes que se'ls hi dirà a les caps per ajudar en la classificació:

- Quins eren els 3 rols que estan implicats en un cas d'assetjament entre iguals / cercle del mig?
- Amb qui cal treballar també davant un cas d'assetjament entre iguals?

Es comparteixen les figures completades per cada grup.

En comú s'ha de traspasar en un document A3. El que ha de quedar plasmat finalment és la següent resposta:

SOLUCIÓ - Per a dinamitzadores

No és important si al cercle: “famílies rol víctimes” han posat “famílies rol espectadors”. L'important és que surtin aquests agents implicats.

DINÀMICA 6: **Estratègies d'actuació (40')**

Objectius

Objectiu general:

- Generar un marc d'actuació comú que garanteixi una resposta adequada davant els casos d'assetjament entre iguals.

Objectius específics:

- Dotar d'estratègies d'intervenció i comunicatives per actuar en les diferents fases de l'assetjament entre iguals i amb els agents implicats.
- Oferir pautes d'actuació aterrades a les diferents branques.

Descripció de l'activitat

Aquesta dinàmica s'estructura de la següent manera:

1. Se separen en 4 grups. Cada grup tindrà un rol assignat.
2. S'hauran d'omplir les següents graelles.
3. Es demana que omplin la primera fase d'intervenció. Han de fer una pluja d'idees d'aquelles estratègies que se'ls acudeixi per poder afrontar aquella fase.
4. Entre fase i fase, hi haurà una posada en comú de cadascuna.
5. Segons els consensos als quals s'arribi, s'omplirà una graella gran amb totes les fases i agents i heu d'afegir aquelles estratègies d'actuació i comunicatives que no hagin sortit. SOLUCIÓ aquí.
6. Després es rotaran els fulls i les fases 3 vegades, per tal d'omplir la totalitat de les graelles.
7. Exemple. Si el meu grup comença amb el rol d'accions a la comunitat en la fase d'aturar i protegir, quan rotem tindrem el rol de víctima en la fase d'activar i implicar. I quan tornem a rotar per tercera i última vegada, tindrè el rol d'agressor en la fase de reparar i restaurar.
 - a. Accions amb la persona en rol de víctima
 - b. Accions amb la persona en rol d'agressor
 - c. Accions amb les famílies
 - d. Accions amb el grup

	Aturar + protegir	Activar + implicar	Reparar + restaurar
Accions amb la persona en rol de víctima			

	Aturar + protegir	Activar + implicar	Reparar + restaurar
Accions amb la persona en rol d'agressora			

	Aturar + protegir	Activar + implicar	Reparar + restaurar
Accions amb les famílies			

	Aturar + protegir	Activar + implicar	Reparar + restaurar
Accions amb el grup			

DINÀMICA 7:

Role playing (40')

Objectius

Objectiu general:

- Generar un marc d'actuació comú que garanteixi una resposta adequada davant els casos d'assetjament entre iguals.

Objectius específics:

- Dotar d'estratègies d'intervenció i comunicatives per actuar en les diferents fases de l'assetjament entre iguals i amb els agents implicats.
- Oferir pautes d'actuació aterrades a les diferents branques.

Descripció de l'activitat

El dia a dia dels agrupaments és la intervenció amb infants i joves, però les famílies també formen part d'aquest projecte i, per tant, també és important identificar i treballar la nostra comunicació amb elles.

En aquesta última part, hi haurà un seguit de situacions concretes que les caps haureu de fer front. Aterrat per branques!

- Dividim el grup en 2 (15 i 15 persones aprox).
- Cada grup farà la mateixa situació.
- Les situacions simularan etapes diferents de la gestió de casos d'assetjament, la idea és que les caps facin front a les possibles respostes, neguits i/o necessitats de les famílies amb què han de parlar.
- Dins el grup, aquest es tornarà a dividir → 7 persones i 8 persones.
 - D'aquest grup de 7 persones, 4 faran de caps i 3 de família. Les altres 8 observaran i podran fer aportacions.
 - Amb la segona situació, s'intercanviaran els rols.
 - De les 8 persones, 4 faran de caps i 4 de família. Les altres 7 persones estaran d'observadores i podran fer aportacions.

Situació 1. Família d'infant / jove en rol d'agressora

Com a caps, us heu de trobar amb la família d'un infant/jove en rol d'agressor a la que se li ha d'explicar que està succeint amb el seu fill/a i les accions que es duren a terme.

La família té un rol de protecció cap al seu infant/jove i no creuen les informacions de les caps. Negació de l'assetjament i la família mostra resistència a acceptar el comportament del seu fill/a. Els caps han de gestionar la conversa, buscant implicar la família en el procés de canvi del comportament.

Situació 2 Família d'infant / jove en rol de víctima

Com a caps, us heu de reunir amb la família d'un infant/jove en rol de víctima. Es tracta d'una situació en què el nen/a està patint assetjament al cau i les caps han d'explicar la gravetat de la situació i les accions que es prendran per protegir al seu fill/a. La família es mostra preocupada i tem que la situació es repeteixi, expressant dubtes sobre si la intervenció serà suficient. La família té por que el seu fill/a no se senti segur/ra i que les accions no siguin efectives per aturar l'assetjament. Les caps han de gestionar la por i la incertesa de la família, oferint-los suport i confiança en el procés.

DINÀMICA 8:

Descobrir el circuit d'actuació actual

Objectius

Objectiu general:

- Establir un marc d'actuació comú que garanteixi una resposta davant els casos d'assetjament entre iguals.

Objectius específics:

- Prendre consciència sobre les línies d'actuació a seguir com a referents del grup.
- Reflexionar i debatre sobre els elements principals del futur protocol.

Descripció de l'activitat

Les caps es troben en un circuit amagat. Hauran d'intentar descobrir el recorregut correcte que s'ha de seguir actualment per tal de fer front a un cas d'assetjament.

És un símil del joc del calamar, entenent que han de recórrer el circuit correcte per tal de superar la prova.

Faran una fila, la primera persona escollirà un dels 3 primers fulls, es girarà, si l'encerta podrà seguir avançant, en cas contrari, perdrà el torn, així successivament fins que s'aconsegueixi resoldre tot el recorregut.

Al mig de la sala hi haurà disposats 3 files de fulls, fent-ne un total de 9 columnes (com es veu en la imatge). Dels 3 fulls de la fila, només un tindrà una de les etapes del circuit, els altres 2 fulls tindran una X.

CIRCUIT ACTUAL

Detecció → Relat dels fets → Comunicació amb la seguitent pedagògica → Gestió interna d'EC (comunicació amb equip tècnic, àmbit pedagògic...) i suport extern (si s'escau) → Construcció del pla d'acció amb l'AE → Comunicació amb les famílies → Seguiment de les accions → Restauració → Tancament

DINÀMICA 9:

Límits (45')

Objectius

Objectiu general:

- Establir un marc d'actuació comú que garanteixi una resposta davant els casos d'assetjament entre iguals.

Objectius específics:

- Prendre consciència sobre les línies d'actuació a seguir com a referents del grup.
- Reflexionar i debatre sobre els elements principals del futur protocol.

Descripció de l'activitat

Amb la cinta de pintor heu de fer un cercle. → preparar abans de començar la dinàmica! Amb la cinta a terra de forma circular, les caps es posaran fora del cercle.

1. Es faran afirmacions de diferents actuacions de les caps envers casos d'assetjament.
2. Se'ls hi demanarà després de llegir una afirmació, que facin una passa cap a dins del cercle si consideren que és una actuació que han d'assumir. En cas de no ser-ho, es quedaran fora d'aquest cercle.

Frases:

A continuació hi ha totes les afirmacions plantejades, a sota de cada afirmació hi ha la justificació que hem considerat des del GM, serveixen per si les caps tenen dubtes i us demanen explicacions, però principalment volem que les caps exposin el perquè de les seves posicions.

1. **Com a caps ens hem de posar en contacte amb els centres educatius per tal de fer un pla d'acció conjunt.**

No ens podem posar en contacte amb el centre educatiu si abans no s'ha parlat amb la família i aquesta està d'acord en fer la coordinació. Serà la família la que iniciï la comunicació.

2. **Hem d'acompanyar als infants i joves a nivell psicològic dins de l'espai del cau.**

NO som professionals de l'àmbit psicològic, l'acompanyament i suport que podem fer és més superficial, en cas de necessitar un suport més específic, caldrà que es vagi a un servei professionalitzat

3. **Forma part de la nostra tasca educativa, intervenir en els casos d'assetjament entre iguals, tot i que no succeeixin en l'espai del cau.**

De la mateixa manera que, en casos de VSI, si tenim una revelació, una sospita o observem un cas, haurem d'iniciar el protocol, el mateix passa amb els casos d'assetjament entre iguals.

És la nostra obligació, vetllar pel benestar dels infants i joves amb els que intervenim, per assegurar aquest benestar caldrà iniciar el circuit d'actuació i comunicació amb les famílies implicades.

4. Assumir el rol d'investigadors i determinar qui té raó en un conflicte.

No és la nostra tasca investigar, qüestionar i verificar si les informacions que se'ns donen són verídiques o no. No es tracta de buscar culpables sinó d'acompanyar la situació per tal que el conflicte no acabi convertint-se en un conflicte greu.

5. Podem actuar sols sense el suport de les famílies o els organismes competents en situacions greus d'assetjament.

Com a caps som un agent educatiu que intervé en part de la vida dels infants i joves que van al cau, però en cap cas podem actuar sense el consentiment ni el coneixement dels principals agents de protecció dels infants/joves.

6. Sensibilitzar sobre l'assetjament i promoure una cultura de respecte i inclusió dins del cau.

La nostra tasca educativa es basa en gran part en la provenció i la sensibilització, per això es realitzen activitats i dinàmiques centrades en la convivència i el benestar del grup.

7. Actuar com a mediadors en petits conflictes per evitar que escalin en situacions d'assetjament.

Com a referents dels infants i joves, la nostra feina és acompanyar en la resolució dels conflictes, ja que treballem en grups i els conflictes son inherents a les relacions humanes. NO donarem solucions, sino que promovem la reflexió dels infants/joves per tal que siguin ells mateixos els que arribin a les resolucions pactades

8. Comunicar-nos amb les famílies quan detectem signes d'assetjament perquè puguem treballar conjuntament en la seva resolució.

Les famílies han de ser coneixedores d'allò que afecta a la vida dels seus/es infants i joves. D'aquesta manera establim un vincle de confiança i podem coordinar les tasques que realitzem i la possibilitat de trobar una estratègia d'actuació que doni resposta a les necessitats dels infants/joves.

9. Som els responsables de sancionar i castigar els infants i joves que exerceixen assetjament.

De la mateixa manera que no som investigadors, tampoc som jutges.

Una metodologia centrada en el càstig i la sanció, no té una projecció restaurativa, ni tampoc una intencionalitat de reparació.

10. Una família ens explica que des de l'institut no l'estan ajudant a gestionar un cas de bullying i ens demana que l'ajudem nosaltres.

Preguntar si han parlat amb la direcció del centre. I en cas que sí i no hagin fet cas, si han parlat amb inspecció. Tenen la responsabilitat legal i ètica de donar resposta a tot tipus de situacions de violència dins del centre. Tot i poder acompanyar en els moments de cau, és essencial que hi hagi una implicació des del centre, ja que és l'espai on el jove hi passa més hores i es necessita del seu treball per donar resposta a aquesta situació.

11. Una mestra es posa en contacte amb el cau saltant-se la comunicació d'aquest pas amb la família. Activem el pla d'acció conjuntament amb ella?

La nostra tasca educativa s'interrelaciona amb la resta d'agents educatius que intervenen amb els infants/joves, però el nexa d'aquests agents són les famílies o tutors/es legals, és per això que, per molt que un agent educatiu, com podria ser l'escola, es posi en contacte amb nosaltres, no podem realitzar cap actuació sense que la família en sigui coneixedora.

També cal destacar que s'hauria d'avisar a l'escola de la necessitat de ser ells mateixos els que informin la família, per tal d'evitar massa intermediaris.

Annex - Material per les dinàmiques

Dinàmica 1 - Grup 1

- A la següent taula teniu els 4 tipus de violència de l'assetjament entre iguals
- La vostra tasca és fer una pluja d'idees d'exemples pràctics per cadascun d'aquests tipus
- Un cop hagueu acabat, gireu el full i feu la part de darrere.

Violència física	Violència verbal
Violència digital	Violència per exclusió social

Dinàmica 6 - Solució

	Aturar + protegir	Activar + implicar	Reparar + restaurar
Accions amb la persona en rol de víctima	Espai d'expressió i acollida - Oferir escolta i suport sense sobreexposició. - Fer entendre que l'assetjament és un fenomen de grup, no una responsabilitat individual. - No utilitzar etiquetes com "víctima" ni revictimitzar. - Respectar el ritme de la persona afectada abans d'exposar-la al grup (si aquest no ofereix seguretat i confiança per comprendre com està vivint la situació). Mesures i accions - Treball individual abans del treball grupal. - Explicar la necessitat de treballar amb el grup per canviar la dinàmica. - Assegurar un entorn segur amb supervisió adulta i mesures d'urgència si cal. - Designar un cap de confiança. - Establir un canal de comunicació clar per demanar ajuda. - Definir un cercle de suport i vincular persones de confiança. - Comprometre's a aturar la situació i reparar el dany. - Informar que es comunicarà la situació a les famílies implicades. - Potser no és conscient perquè té un patró familiar igual i cal treballar la consciència que aquell tractament tolerat és violent.	- Acompanyament emocional: Oferir suport continuat per reforçar l'autoestima i la confiança de la persona afectada. - Participació activa: En la mesura que la persona ho vulgui i es senti segura, fomentar la seva veu en les accions de canvi dins el grup. - Potenciar eines per gestionar conflictes, establir límits i reforçar la seva capacitat de resposta davant situacions difícils. - Reforçar espais on la persona pugui sentir-se protegida i segura.	- Permetre l'observació del dolor (des del benestar sentit) - Sanar ferides emocionals (acompanyament en la cerca de suport terapèutic si cal). - Expressió i validació del dolor: Facilitar espais on la persona pugui compartir les seves experiències i emocions sense judici. - Reconstrucció de vincles: Fomentar la creació de relacions positives i segures dins el grup, promovent la inclusió i el respecte. - Processos de reparació: Si la persona ho vol, afavorir trobades restauratives amb altres implicats per treballar el perdó i la comprensió. - Establir mecanismes de seguiment per assegurar que els canvis implementats es mantenen en el temps i que la persona afectada es troba en un entorn segur i respectuós.

El ritme de l'actuació ha de respectar la situació emocional de la persona en rol de víctima. No s'han de barrejar els fets de com una persona està vivint-ho (pot ser que una persona en situació de víctima no sigui conscient o no és conscient de la gravetat del que està vivint), però això no vol dir que no sigui greu. Per tant, les accions es defineixen objectivament, però el ritme el determina la persona en situació de víctima.

No podem començar a reparar el dolor si abans no hem aturat la violència, perquè no podem reparar res d'una ferida que s'està infectant constantment.

Si tinc una situació d'alerta, quines mesures d'urgència protegiran aquestes persones?

- Canvis temporals de grup
- Que sempre hi hagi una persona adulta (temps lliure, canvis d'espai...)
- Reforçar mesures de vigilància
- Aplicació normativa de sanció: suspensió provisional i temporal

	Aturar + protegir	Activar + implicar	Reparar + restaurar
Accions amb la persona en rol d'agressora	• No utilitzar etiquetes com "assetjador" ni un llenguatge que recriminalitzi. • Transmetre que totes les persones implicades poden necessitar suport. "Si estas generant aquesta violència és que veiem que no estàs bé i et volem ajudar. Veiem molt més de tu". • Expressar que la violència no és acceptable. "aquest és un espai segur on tothom es mereix sentir-se bé. No permetrem cap tipus de violència." • Visibilitzar el dret a la veritat: conscienciar sobre l'impacte del malestar generat. • Explicar les conseqüències dels actes i el dany causat. • Cercar el compromís d'aturada i no repetició. • Designar un cap referent de confiança. • Informar que es comunicarà la situació a les famílies implicades	• Dinàmiques per aprendre a deixar-se ajudar • Identificar les causes del seu comportament i treballar-les. • Oferir acompanyament individual per gestionar emocions com la ràbia, la frustració o la necessitat de poder. • Treball d'autocontrol i resolució de conflictes: Oferir eines per gestionar emocions i conflictes de manera constructiva. • Promoure el compromís de canvi: Fer-li entendre que és responsable de les seves accions i pot modificar el seu comportament. • Explicar-li la necessitat de treballar també amb el grup per canviar les dinàmiques. • Pactar acords pel respecte cap a totes les persones del grup • Fixar objectius de convivència saludable cap al grup i la persona en rol de víctima.	• Acomiadar els rols disruptius (treballar l'autoconeixement i l'autoestima). • Sanar ferides emocionals (acompanyament en la cerca de suport terapèutic si cal). • Extraure aprenentatges de les vivències i situacions: Reflexionar sobre les conseqüències de les seves accions i com evitar repetir-les. • Potenciar una disculpa sincera, sigui oral o escrita, per reparar el dany causat. • Permetre l'observació del dolor (des del benestar sentit). Ajudar a comprendre l'impacte emocional que ha generat en la víctima. • Mediació restaurativa: Facilitar, si ambdues parts ho accepten, una trobada de reparació per establir nous acords de convivència

	Aturar + protegir	Activar + implicar	Reparar + restaurar
Accions amb el grup	• Visibilitzar el dret a la veritat: Conscienciar sobre el malestar que genera la violència a nivell personal, grupal i comunitari. • Treballar amb el grup perquè entengui que la violència afecta tothom i limita la llibertat d'expressió. • No exposar directament la víctima, sinó ajudar el grup a connectar amb la seva pròpia experiència de violència. • Fomentar l'empatia: reflexionar sobre com se senten quan veuen violència, quan no reaccionen o quan riuen davant d'aquestes situacions. • Generar espais d'expressió i reconeixement de la veritat des del respecte. • Corresponsabilitzar el grup: no és només la víctima qui ha d'aprendre a posar límits, sinó tot el grup qui ha d'entendre que la violència no és normal i que tothom es mereix estar bé. • Construir una nova dinàmica: partir de la veritat que la violència fa mal per arribar a la veritat que tothom mereix benestar, enfocant el grup cap a la solució. • Compromís d'aturada i no repetició, basat en la presa de consciència i el desig col·lectiu de viure en un entorn segur. Frases d'exemple: • “Que hi hagi violència en aquest grup fa mal.” • “Ens parlem d'una manera que fa que algunes persones no se sentin lliures d'expressar-se.” • “En aquest espai, violència zero. Tothom es mereix sentir-se bé.	• Implicar-los en pro a la convivència i el benestar. • Fixar objectius que col·laborin amb la vivència saludable del grup. • Dinàmiques per aprendre a oferir ajuda, a ajudar. • Responsabilitzar a tothom del benestar personal i de grup. • Pactar de forma compartida el respecte i la resposta a les necessitats individuals en el grup. • Reforçar la idea que parlar i comunicar el que està passant i fa mal a un company no és delatar. • Potenciar l'acompanyament entre iguals	• Acomiadar els rols disruptius • Permetre l'observació del dolor (des del benestar sentit): Fomentar la presa de consciència sobre l'impacte que ha tingut la situació en la persona afectada i en el conjunt del grup. • Extreure aprenentatges de les vivències i situacions • Restaurar el benestar col·lectiu: Treballar dinàmiques de cohesió, cooperació i empatia per transformar les relacions. • Construir noves formes de relació (evolucionar les normes cap a acords de convivència)

Exemples de dinàmiques per aturar la violència

1. Per aturar la violència, es treballa el concepte de pau i la convivència en el grup. Quins actes em reporten pau? → Anar a buscar acords de convivència.
Què vol dir viure'ns en pau en aquest grup?

Es pot crear un mural amb acords que tothom signa com a compromís. Encara que la signatura no sempre impliqui un canvi profund, suposa un primer posicionament contra la violència. Si algú es desmarca, se'l pot convidar a signar amb l'argument que no tindrà inconvenient a no repetir-ho. L'objectiu no és la reparació immediata, sinó garantir l'aturada. Si la violència es repeteix, el compromís signat serveix com a referència per seguir treballant-ho.

2. La responsabilitat d'aturar la violència no recau només en la persona afectada, sinó en tot el grup. No es tracta que la víctima aprengui a posar límits, sinó que el grup entengui que la violència no és normal, desenvolupi empatia i sàpiga actuar davant d'aquestes situacions.

Per treballar aquesta consciència col·lectiva, es pot fer una reflexió guiada a partir de frases com:

- És veritat que en aquest grup he vist violència.
- És veritat que aquesta violència m'ha fet mal.
- És veritat que he vist X.
- És veritat que em mereixo estar bé i que tots ens mereixem estar bé.

Aquest procés permet anar més enllà de reconèixer que la violència fa mal, per arribar a una veritat més profunda: tothom té dret a un entorn segur i saludable. Quan el grup connecta amb aquesta idea, es genera una presa de consciència que el porta a enfocar-se en què cal fer per millorar la convivència. Això facilita que s'adquireixi un compromís d'aturada i no repetició.

3. Treballar amb el grup implica moldejar-lo perquè prengui consciència del mal que causa la violència i connecti amb la seva part més sensible. Encara que moltes persones del grup no hagin viscut una situació directa de maltractament, segurament totes han presenciat o experimentat alguna forma de violència en algun moment.

Per fomentar aquesta reflexió, es poden plantejar preguntes com:

- Com em sento quan veig que un company agraïeix un altre?
- Com em sento quan no faig res?
- Què passa quan algúriu davant d'aquestes situacions?

Aquest exercici ajuda el grup a comprendre l'impacte de la violència i a desenvolupar empatia, creant així un espai més segur i respectuós per a tothom.

	Aturar + protegir	Activar + implicar	Reparar + restaurar
Accions amb les famílies	• Suport a la família: Expressar el compromís de donar suport al seu fill/a i treballar per garantir un ambient segur. • Comunicar les accions immediates / mesures d'urgència per protegir i gestionar la situació. • Col·laboració en el mapa de seguretat: Establir un pla de seguretat i actuació. • Crear un espai de comunicació oberta i respectuosa per fomentar la col·laboració. • Evitar maquillar la situació: Explicar els fets amb transparència, però que faciliti que la família s'obri i reconegui la situació. • Establir que la seva implicació i col·laboració és clau per resoldre el conflicte, i que necessitem el seu suport i treball conjunt per la solució. • Comprensió i mínim judici: Mostrar-se disponibles i evitar mirades de judici per facilitar una resposta positiva de la família. • Oferir un espai de transició emocional on puguin processar emocionalment la situació i comprendre la nostra postura davant els fets.	• Implicar-los en pro a la convivència i el benestar. • Fixar objectius que col·laborin amb la vivència saludable del grup. • Dinàmiques per aprendre a oferir ajuda, a ajudar. • Responsabilitzar a tothom del benestar personal i de grup. • Pactar de forma compartida el respecte i la resposta a les necessitats individuals en el grup. • Reforçar la idea que parlar i comunicar el que està passant i fa mal a un company no és delatar. • Potenciar l'acompanyament entre iguals	• Acomiadar els rols disruptius • Permetre l'observació del dolor (des del benestar sentit): Fomentar la presa de consciència sobre l'impacte que ha tingut la situació en la persona afectada i en el conjunt del grup. • Extreure aprenentatges de les vivències i situacions • Restaurar el benestar col·lectiu: Treballar dinàmiques de cohesió, cooperació i empatia per transformar les relacions. • Construir noves formes de relació (evolucionar les normes cap a acords de convivència)

	Aturar + protegir	Activar + implicar	Reparar + restaurar
Accions amb les famílies	Família en rol de víctima Si la situació és greu o pot haver-hi risc de violència a casa, cal comunicar que s'està fent una indagació i que hi ha un referent que acompanya el procés. Aquesta família necessita més informació, ja que busca justícia i seguretat. Compartir part del pla d'acció amb ells ajuda a reduir l'angoixa i reforça la confiança en el procés, tot i que no cal donar tots els detalls. Família en rol d'agressor És habitual que aquestes famílies mostrin resistència a acceptar la situació, sovint per dificultat en assimilar-la. Per això, cal cuidar els tempos i oferir una explicació que redueixi la confrontació. En lloc de dir "el teu fill és violent", es pot expressar com "sabem que el teu fill està passant per un moment difícil". Aquest enfocament facilita la reflexió i evita una resposta defensiva immediata. Famílies en rol d'espectador Poden ser informades, especialment si formen part del cercle de suport. Fer-los conscients del seu paper pot ajudar a generar un compromís actiu en la creació d'un entorn segur		

Finalment, preventivament, tot el que treballi amb les famílies ajudarà en l'àmbit de detecció.

- Si s'explica des d'un inici que el cau és un espai segur i que hem fet una formació sobre l'assetjament entre iguals.
- Si expliquem que es vol crear un protocol
- Que treballem per generar un espai amb violència zero
- ... les famílies se sentiran més vinculades i confiaran més en l'equip.

Això també evitarà que, si alguna cosa passa, les famílies acabin vehiculant informació per altres canals, com el boca-orella entre elles i, en canvi, sàpiguen on adreçar-se.